

208 - وَعَنْ حُدَيْفَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَجْمَعُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى النَّاسَ، فَيَقُولُ الْمُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ تَرَفَ لَهُمُ الْجَنَّةُ، فَيَأْتُونَ آدَمَ، فَيَقُولُونَ: يَا أَبَانَا، إِنَّا سَمَّيْنَاكَ حَلِيلَ اللَّهِ، فَيَقُولُ: وَهَلْ أَخْرُجُكُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ إِلَّا حَطَيْئَةً أَبِيكُمْ؟! لَسْتُ بِصَاحِبِ ذَلِكَ، اذْهَبُوا إِلَى أَبْنِي إِبْرَاهِيمَ حَلِيلِ اللَّهِ، قَالَ: فَيَقُولُ إِبْرَاهِيمُ: لَسْتُ بِصَاحِبِ ذَلِكَ، إِنَّمَا كُنْتُ حَلِيلًا مِّنْ وَرَاءَ وَرَاءِ، اعْمَدُوا إِلَى مُوسَى الَّذِي كَلَمَهُ اللَّهُ تَكْلِيمًا، فَيَأْتُونَ مُوسَى، فَيَقُولُ: لَسْتُ بِصَاحِبِ ذَلِكَ، اذْهَبُوا إِلَى عِيسَى كَلَمَةِ اللَّهِ وَرُوحِهِ، فَيَقُولُ عِيسَى: لَسْتُ بِصَاحِبِ ذَلِكَ، فَيَأْتُونَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَيَقُولُ فَيَقُولُ ذُنُونُ لَهُ، وَتَرَسُلُ الْأَمَانَةُ وَالرَّحْمُ فَيَقُولُونَ جَنْبِي الصِّرَاطِ يَمِينًا وَشَمَالًا، فَيَمُرُّ أَوْلُكُمْ كَالْبَرْقِ» قَلْتُ: يَا أَبِي وَأُمِّي أَنْتَ، أَيُّ شَيْءٍ كَمَرِ الْبَرْقِ؟! قَالَ: «أَلمْ تَرَوْ كَيْفَ يَمُرُّ وَيَرْجِعُ فِي طَرْفَةِ عَيْنٍ؟! ثُمَّ كَمَرِ الرِّيحِ، ثُمَّ كَمَرِ الطَّيْرِ، وَشَدِ الرِّجَالِ بَحْرِي بِهِمْ أَعْمَاهُمْ، وَنَيْكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمٌ عَلَى الصِّرَاطِ يَقُولُ: رَبِّ سَلِيمَ سَلِيمُ، حَتَّىٰ تَعْجِزَ أَعْمَالُ الْعِبَادِ، حَتَّىٰ يَجِئَ الرَّجُلُ وَلَا يَسْتَطِعُ السَّيْمِرُ إِلَّا زَحْفًا، وَفِي حَافَّةِ الصِّرَاطِ كَلَالِيْبُ مُعَلَّقَةٌ مَأْمُورَةٌ بِأَحْدَنِ مَنْ أَمْرَتْ بِهِ، فَمَحْدُوشُ نَاجٍ وَمُكَرَّدَسٌ فِي التَّارِ» وَالَّذِي تَفْسُنُ أَبِي هُرَيْرَةَ بِيَدِهِ إِنَّ قَعْرَ جَهَنَّمَ لَسَبْعُونَ حَرِيفًا. رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

. [195]

قَوْلُهُ: «وَرَاءَ وَرَاءَ» هُوَ بِالْفَتْحِ فِيهِمَا، وَقِيلَ: بِالضَّمِّ بِالْمُثُوبِ تَنْوِينٌ، وَمَعْنَاهُ: لَسْتُ بِتِلْكَ الدَّرَجَةِ الرَّفِيعَةِ، وَهِيَ كَلِمَةٌ تُنَكِّرُ عَلَى سَبِيلِ التَّوَاضُعِ. وَقَدْ بَسَطْتُ مَعْنَاهَا فِي «شِرْحِ صَحِيحِ مُسْلِمٍ»، وَاللَّهُ أَعْلَمُ.

208. Хузайфа ва Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Аллоҳ табарока ва таоло одамларни тўплайди. Мўминлар тик турган пайтда уларга жаннат яқинлаштирилади.** Улар Одамга бориб, «Эй отажон, биз учун жаннатнинг очилишини сўранг», дейишади. У: «Ўзи отангиз Одамнинг хатоси сизларни жаннатдан чиқарган эмасми? Мен буни қила олмайман. Сизлар ўғлимнинг, Аллоҳнинг халили Иброҳимнинг ҳузурига боринглар», дейди. (Иброҳим алайҳиссаломга боришади.) Иброҳим: «Мен буни қила олмайман. Мен билвосита халил бўлганман, холос.* Сизлар Аллоҳ ўзига хос гаплашган Мусо соллаллоҳу алайҳи васалламга ёлворинглар», дейди. Улар Мусо соллаллоҳу алайҳи васалламга келишса, у: «Мен бундай қила олмайман. Сизлар Аллоҳнинг калимаси ва руҳи бўлган Ийсонинг олдига боринглар», дейди. Ийсо соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳам: «Мен бундай қила олмайман», дейди. Шунда улар Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга келишади. - У зот турадилар ва у зотга изн берилади. - Омонат ва силаи раҳм олиб борилади, улар сиротнинг икки ёнида - ўнг ва чап томонида туришади. Сизларнинг аввалгиларингиз чақмоқдек ўтиб кетишади». Мен: «Ота-онам сизга фидо бўлсин, «чақмоқдек ўтиш» дегани нима?» дедим. У зот шундай дедилар: «Чақмоқнинг кўз очиб-юмгунча қандай ўтиб, қайтишини кўрмаганмисиз? Кейин шамолнинг ўтишидек, сўнгра қушнинг ўтишидек ва одамларнинг чопишидек (ўтишади). Барчалари амалларига кўра ўтадилар. Набийингиз эса сирот устида: «Роббим, саломат сақла, саломат сақла!» деб туради. Ниҳоят, бандаларнинг амаллари ожизлик қилиб қолади, ҳатто бир киши келиб, факат судралибгина ўта олади. Сиротнинг икки четида осма илгаклар бўлиб, улар буюрилган кишини олишга маъмурдир. Тирналиб, нажот топганлар ҳам, дўзахга қулаганлар ҳам бўлади».

Абу Ҳурайранинг жони қўлида бўлган Зотга қасамки, жаҳаннамнинг қаъри етмиш йил(лик масофа)дир».

Имом Муслим ривояти.

Шарҳ: «Мен билвосита халил бўлганман, холос» дегани «Менинг Аллоҳга халиллигим Жаброил алайҳиссалом орқали бўлган», деганидир.

NUBUVVAT MARVARIDLARI